

ві дослідження фінансуються недостатньо. Корисним для України є позитивний досвід держав з розвиненою ринковою економікою у частині співпраці університетів та підприємницького сектору, розробки спільних навчальних програм, програм стажування молоді на підприємствах та ін. Ефективним для України було б запозичення досвіду програм державно-приватного партнерства США у сфері інноваційної діяльності. Поштовхом для прискореного розвитку академічного сектора науки повинно стати збільшення бюджетного фінансування у розрахунку на одного науковця. Недостатнє бюджетне фінансування є основною причиною низького рівня заробітної плати, а відповідно і низького статусу професії науковця у суспільстві, відсутність матеріально-технічної бази спонукає перспективних науковців до від'їзду закордон, чи зміни сфери діяльності.

Задля реалізації Стратегії соціально-економічного розвитку України на інноваційній основі необхідно провести заходи щодо удосконалення системи фінансування інноваційної діяльності, а саме: запровадження фінансування досліджень на основі справедливого конкурсу, використання прогресивних форм фінансування інноваційних підприємств (державні цільові програми, інноваційні фонди, венчурне підприємництво, та ін.); та відновлення пільгового оподаткування для інноваційного бізнесу.

ПИТАННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ФУНКЦІОНУВАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ СТРУКТУР У ОРГАНІЗАЦІЙНО- ПРАВОВІЙ ФОРМІ ТОВАРИСТВ З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ

Завадська Ангеліна Тимурівна,
*молодший науковий співробітник
НДІ правового забезпечення
інноваційного розвитку НАПрН України*

The article analyzes the theoretical and regulatory approaches to the understanding of the term “national innovation system” and its content in

Ukraine and the EU, and researches the legal problems of the functioning of certain types of innovative structures in Ukraine. The author concludes that the preferential functioning of some innovation structures in the form of a limited liability company is related with a number of advantages in creating and activity such legal entities.

Keywords: business-incubator, innovation center, limited liability company, national innovation system, science park.

В статье осуществлен анализ теоретических и нормативных подходов к пониманию термина «национальная инновационная система» и его содержанию в Украине и ЕС, а также исследованы правовые проблемы функционирования отдельных видов инновационных структур в Украине. Автором сделан вывод, что преимущественное функционирование отдельных инновационных структур в форме общества с ограниченной ответственности связано с наличием ряда преимуществ при создании и деятельности таких юридических лиц.

Ключевые слова: бизнес-инкубатор, инновационный центр, научный парк, национальная инновационная система, общество с ограниченной ответственностью.

Технологічний прогрес та розвиток інновацій сприяють створенню розгалуженої інноваційної системи як на світовому, так і на національному й регіональному рівнях. Питання її сутності, формування, структури та правового регулювання досліджували у своїй працях як науковці-економісти, зокрема, Н. М. Буняк [1], В. Б. Буторіна [2], О. О. Ляховець, Є. В. Косован [3], так і науковці-правники: Ю. Є. Атаманова [4], С. В. Глібко [5], Є. А. Новіков, Л. В. Свідунова [6], А. В. Стріжкова [7] тощо.

Вважаємо за необхідне зосередити увагу на специфіці сутності та структурі національної інноваційної системи (далі – НІС).

На сьогоднішній день єдиного визначення терміну НІС не існує.

На міжнародному рівні поширеним є визначення цієї правовій категорії, надане Бенгт-Оке Ландваллем, який розуміє її як організації та установи, що беруть участь у дослідженні – такі як, відділи досліджень і розробок, технологічні інститути та університети.[8, С. 13]

В законодавстві України визначено, що НІС є сукупністю законодавчих, структурних і функціональних компонентів (інституцій), які

здіяні у процесі створення та застосування наукових знань та технологій і визначають правові, економічні, організаційні та соціальні умови для забезпечення інноваційного процесу [9].

Як випливає з вищевикладеного, основою НІС є його структурні елементи.

Відповідно до Концепції розвитку національної інноваційної системи вона складається з розгалуженої мережі підсистем, однією з яких є інноваційна інфраструктура, що включає в себе інноваційну інфраструктуру, виробничо-технологічну, фінансову, інформаційно-аналітичну та експертно-консалтингову складову, а також з технополіси, технологічні та наукові парки, інноваційні центри та центри трансферу технологій, бізнес-інкубатори та інноваційні структури інших типів; інформаційні мережі науково-технічної інформації, експертно-консалтингові та інжинірингові фірми, інституційні державні та приватні інвестори. На сьогодні в Україні діє значна кількість таких інноваційних структур. Вважаємо за доцільне зосередити увагу на такий найбільш розповсюджених формах інноваційних структур як наукові парки, бізнес-інкубатори та інноваційні центри.

На офіційному сайті Міністерства освіти та науки України зареєстровано 26 наукові парки. [10] Натомість, у Єдиному державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань (далі - ЄДР) міститься інформація щодо 25 юридичних осіб з назвою «Науковий парк», з яких 17 функціонують у формі товариств з обмеженою відповідальністю (далі – ТОВ).

Бізнес-інкубатори, зазвичай, створюються на базі наукових парків та інших інноваційних структур і виконують функції з матеріально-технічного забезпечення розвитку інновацій та створення малих та середніх підприємств. Однак, у функціонуванні даної структури спостерігається превалювання іншої організаційно-правової форми – громадська організація (24 суб'єкта з 46), в той час коли як суб'єкти господарювання реєстровані лише 6 бізнес-інкубаторів.

Одним з найбільш поширених видів інноваційної інфраструктури є інноваційні центри. В ЄДР зареєстровано близько 70 суб'єктів, з яких 40 функціонують у формі ТОВ, 13 – громадських організацій, 11 – приватних підприємств. Крім того, спостерігаються поодинокі

кі факти функціонування інноваційних центрів як акціонерних товариств, державних підприємств, колективних та дочірніх підприємств, а також підприємств, заснованих на власності об'єднання громадян.

Таким чином можна стверджувати, що інноваційні структури створюються, переважно, у організаційно-правовій формі ТОВ.

На нашу думку, це пов'язано з низкою переваг організаційного та правового характеру, які можуть використовувати такі суб'єкти, здійснюючи свою спеціалізовану діяльність. Зокрема, серед переваг створення інноваційних структур у організаційно-правовій формі ТОВ можливо назвати наступні.

1. Порядок формування статутного капіталу та види вкладів учасників. Так, відповідно до ст. 13 Закону України «Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю» вкладом учасника товариства можуть бути гроші, цінні папери, інше майно, якщо інше не встановлено законом. Така норма створює розширене коло можливостей складу статутного капіталу, що забезпечує належне функціонування інноваційної структури.

2. Порядок передачі дивідендів у державні структури.

3. Специфіка відповідальності. Відповідно до ст. 3 Закону України «Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю» товариство несе відповідальність за своїми зобов'язаннями всім належним йому майном. Товариство не відповідає за зобов'язаннями своїх учасників.

Разом з тим, специфіка діяльності інноваційних структур зумовлює вплив на них таких нормативно-правових актів як Національного стандарту № 1 «Загальні засади оцінки майна і майнових прав» від 10 вересня 2003 р. № 1440 та Національного стандарту № 4 «Оцінка майнових прав інтелектуальної власності» від 3 жовтня 2007 р. № 1185.

Таким чином можна зробити висновок, що найбільш поширеною організаційно-правовою формою інноваційних структур в Україні є товариство з обмеженою відповідальністю. Це пов'язано, із законодавчо передбаченою можливістю формування статутного капіталу із широкого кола майнових джерел, можливістю ефективної передачі

дивідендів до державних структур, в тому числі закладів вищої освіти, на базі яких вони, переважній кількості випадків, створюються, а також специфікою відповідальності за невиконання або неналежне виконання зобов'язань.

ЛІТЕРАТУРА

1. Буняк Н. М. Сутність національної інноваційної системи. Ефективна економіка. № 7. 2011. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=633>.
2. Буторіна В.Б. Теоретичні підходи до формування національної інноваційної інфраструктури. URL: http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/vkpnuen_2013_8_28.pdf.
3. Ляховець О. О., Косован Є. В. Національні інноваційні системи в глобальній економіці. *Наукова праця. Економіка*. Випуск 273. Том 285. С. 16–19.
4. Атаманова Ю.Є. Участие в хозяйственных обществах правами промышленной собственности: правовые проблемы передачи инновационного продукта: монографія. Харків, 2004. 208 с.
5. Глібо С. В. Правове регулювання наукового парку як суб'єкта національної інноваційної системи. *Право та інновації*. Т. 2 № 4, 2017. С. 15–27.
6. Новіков Є.А., Свідунова Л. В. Правовий статус бізнес-інкубаторів і акселераторів як форма підтримки інноваційних проєктів: досвід Польщі. *Інноваційна система та інформаційні технології в сучасній науці*: матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. (м. Харків, м. Київ, 20 жовт. 2017 р.) / редкол.: С.В. Глібо, О. Д. Крупчан, С. А. Бука. Харків : Право, 2017. 240 с. С. 85–90.
7. Стріжкова А. В. Пропозиції господарсько-правового забезпечення стимулювання розвитку бізнес-інкубаторів. *Правова наука та інноваційна діяльність в умовах євроінтеграційних процесів*: матеріали круглого столу. НДІ ПЗІР, 2018. С. 123–128.
8. Lundvall B.-A. National Innovation Systems: Towards a Theory of Innovation and Interactive Learning/ B.-A. Lundvall. London, Printer, 1992. URL: https://books.google.com.ua/books?id=iDXGwacw-4oC&pg=PA43&hl=uk&source=gb_s_toc_r&cad=4#v=onepage&q=Organizations%20&f=false.
9. Концепція розвитку національної інноваційної системи: схвалена Розпорядженням Кабінету міністрів України від 17 червня 2009 р. № 680-р. *Офіційний вісник України*. 2009, № 47, стор. 533, стаття 1593.
10. Офіційний сайт Міністерства освіти та науки України. URL: <https://mon.gov.ua/ua/nauka/innovacijna-diyalnist-ta-transfer-tehnologij/naukovi-parki>.